

**BELARUSDAGARNA
2-4 APRIL 2019**

PROGRAM

Tisdagen den 2 april

Mod, kraft och engagemang!

Det krympande utrymmet för oberoende organisationer inom civilsamhället är en beklaglig global trend. Och i det auktoritärt styrda Belarus är detta problem mycket påtagligt.

Organisationer som värnar sitt oberoende utsätts för förföljelser eller blir till och med förbjudna att verka. Nybildade organisationer som vägrar följa i regimens ledband nekas registrering. Myndigheterna avslår rutinmässigt ansökningar om demonstrationstillstånd. Personer som trotsar besluten och demonstrerar ändå – i enlighet med rätten om mötesfrihet – döms till fängelse eller böter.

Men trots de svåra villkoren lyckas många organisationer hålla sitt engagemang vid liv, och uppnå positiva resultat i sitt arbete. Ett arbete som kräver mycket mod och uppoffringar av dem som utför det.

Vi inviger Belarusdagarna 2019 genom att uppmärksamma det belarusiska civilsamhället. Vi samtalar om dess förutsättningar att verka och mobilisera och engagera människor för en positiv samhällsutveckling i Belarus. Och vi gör det tillsammans med några av dess mest framstående företrädare, från olika sektorer och regioner.

Samtalet åtföljs av underhållning i form av sång och gitarrspel med poeten, trubaduren och översättaren Andrej Chadanovitj.

Vi serverar också lättare tilltugg under invigningskvällen.

Medverkande:

Valjantsin Stefanovitj, vice ordförande i Belarus främsta människorättsorganisation, Vjasna
Zinaida Michnjuk, ledare för den oberoende fackföreningen REP

Iryna Suchij, ordförande i miljöorganisationen Ekodom

Alena Masljukova, människorättsförsvarare och en av initiativtagarna till den aktiva
miljörelse som engagerat sig mot hälsovådliga utsläpp från en nystartad fabrik i Svetlahorsk

Andrej Chadanovitj, poet, trubadur och översättare, tidigare ordförande för belarusiska PEN

Samarrangemang med föreningen Sveriges Belarusier

När: 2 april, kl. 18.00-21.00

Var: Solidaritetshuset, Tegelviksgatan 40, Stockholm

Hur: Obligatorisk föransmälan senast den 1 april på: <https://simplesignup.se/event/149120>

Onsdagen den 3 april

Heldagsseminarium – Belarus: Nuläge och framåtblick

08.30-09.00 Registrering

09.00-10.30 (I) Vart är Belarus på väg? Och hur kan EU påverka riktningen?

Under de närmaste två åren kommer såväl parlaments- som presidentval att hållas i Belarus. Vad kommer det att innebära för människorättsituationen i landet? Och hur ser den egentligen ut idag? Den framstående belarusiske människorättsförsvararen Valjantsin Stefanovitj ger oss en uppdatering.

Vi riktar också blicken till relationen mellan EU och Belarus, där det råder töväder sedan några år. Landet är fortfarande en diktatur, men sanktionerna mot dess regim är i stort sett avskaffade. Europeiska krav på demokrati klingar alltmer ihåligt. Är det dags att återgå till den tidigare sanktionspolitiken? Eller kan en ny så kallad Magnitskijlag vara ett bättre alternativ? Tobias Ljungvall presenterar en ny skrift om några av de alternativ som finns till hands om EU vill bidra till en konkret förändring.

Medverkande:

Valjantsin Stefanovitj, vice ordförande i Belarus främsta människorättsorganisation Vjasna
Tobias Ljungvall, Östgruppen, aktuell med den nya skriften *Fryst läge – nya sanktioner mot Minsk?*

10.30-10.45 Paus

10.45-12.00 (II) Oron för nya miljökatastrofer – befogad eller inte?

När en ny pappersmassfabrik i Svetlahorsk öppnade fick lokalbefolkningen allvarliga hälsoproblem. Myndigheterna vägrar dock medge att fabriken utsläpp är farliga. Människor som engagerar sig i frågan stoppas från att demonstrera och döms till böter.

Liknande situationer finns i andra belarusiska städer. Samtidigt pågår bygget av en kärnkraftsanläggning i Belarus, vilket väckt stora protester och farhågor, inte minst mot bakgrund av Tjernobylnkatastrofen 1986. Även i detta fall avvisar regimen oron och kritiken, men vågar man lita på dess ord?

Med hjälp av belarusiska miljöaktivister lär vi oss mer om det aktuella läget på miljöfronten i Belarus och diskuterar hur vi i Sverige bör förhålla oss till utvecklingen på området.

Alena Masljukova, människorättsförsvarare och en av initiativtagarna till den rörelse som engagerat sig mot de hälsovådliga utsläppen i Svetlahorsk
Iryna Suchij, ordförande i miljöorganisationen Ekodom

12.00-13.15 Lunchpaus

13.15-14.30 (III) Tvångsarbete, parasitskatt och politiskt motiverade avskedanden

Under många år har den belarusiska arbetsmarknaden varit föremål för ett vardagsförtryck som inte skapat några större rubriker. Arbetstagare har fått sparken för att de engagerat sig politiskt. Tvångsarbete av olika slag har varit ett återkommande fenomen. Oberoende fackföreningar har motarbetats och trakasserats.

När regimen härom året initierade en särskild skatt för dem som inte arbetade ledde det dock till landsomfattande protester som också fick internationell uppmärksamhet. Den så kallade parasitskatten bryter enligt lokala människorättsförsvarare mot grundlagen och även mot ILO-konventioner som Belarus åtagit sig att följa.

Den oberoende fackföreningen REP som var drivande bakom protesterna straffades med ny förföljelse. Två av dess ledare dömdes hösten 2018 till husarrest i en uppenbart politiskt motiverad rättegång.

Våra belarusiska gäster berättar mer om vardagsförtrycket, tvångsarbetet och repressionen som drabbar dem som verkar för arbetstagares rättigheter i Belarus.

Medverkande:

Zinaida Michnjuk, ledare för den oberoende fackföreningen REP

Valjantsin Stefanovitj, vice ordförande i Belarus främsta människorättsorganisation, Vjasna, och bland annat specialiserad på frågor kring tvångsarbete.

14.30-14.45 Paus

14.45-16.00 (IV) Kulturens demokratifrämjande roll i Belarus

Ett område som ibland glöms bort när man talar om demokratifrämjande verksamhet i auktoritärt styrda stater är den oberoende kulturen, och dess potential att bidra till förändring.

Hur kan den oberoende kulturen utnyttjas till stöd för demokrati? Ska den utnyttjas överhuvudtaget eller bara ges frihet att verka, så att den genom sin inneboende kraft kan bidra till kritiskt tänkande och en positiv samhällsutveckling. Och vilken roll kan kulturutbyte mellan Sverige och Belarus spela i sammanhanget?

Vi avslutar dagen med ett spännande samtal om kulturens funktion och förutsättningar i Belarus, med särskilt fokus på litteratur och förbindelser mellan Sverige och Belarus.

Medverkande:

Nadja Kandrusevitj, översättare och barnboksförläggare, mottagare av Svenska Barnboksakademins Eldsjälspris 2018.

Andrej Chadanovitj, poet, trubadur och översättare, tidigare ordförande för belarusiska PEN

Maria Söderberg, skribent och fotograf med mångårigt starkt engagemang för litteraturutbyte mellan Sverige och Belarus

När: 3 april, kl. 09.00-16.00,

Var: Kungliga myntkabinettet, Slottsbacken 6, Stockholm

Hur: Obligatorisk föransmälan senast den 1 april på: <https://simplesignup.se/event/149123>

Onsdagen den 3 april

Kulturfest: Böcker som bryter mot tabun – svensk barnlitteratur i Belarus

Den belarusiska barnlitteraturen präglades länge helt av det sovjetiska arvet. Den var bildlös, skrevs ur ett tydligt vuxenperspektiv och syftade främst till moralisk fostran. Därtill undvek den nogsamt att ta upp ämnen som kunde uppfattas som känsliga, allt från död och sjukdomar till rädslor av olika slag.

Den prisbelönta översättaren Nadja Kandrusevitj har dock bidragit till en förändring. Hon har bland annat översatt Jujja Wieslanders populära böcker om Mamma Mu till belarusiska, och mött mycket uppskattning från såväl barn som vuxna.

För ett par år sedan översatte hon Gunilla Bergströms bok om Bill och Bolla, där en av huvudpersonerna har en mental funktionsnedsättning. Därmed lanserade hon också ett tema som aldrig berörts i den belarusiska barnlitteraturen.

I ett samarrangemang mellan Sveriges Författarförbund och Östgruppen berättar Nadja Kandrusevitj om sitt arbete med att förmedla svensk barnlitteratur till Belarus, och då med särskilt fokus på just problematiken kring tabun i den belarusiska barnbokstraditionen.

I samtalet med Nadja Kandrusevitj deltar även den framstående poeten, trubaduren och översättaren Andrej Chadanovitj, som också medverkade i översättningen av Bill och Bolla.

Efter en paus med mingel och tilltugg fortsätter sedan programmet med musikunderhållning av Andrej Chadanovitj.

Medverkande:

Nadja Kandrusovitj, översättare och barnboksförläggare, mottagare av Svenska Barnboksakademiens Eldsjälspris 2018.

Andrej Chadanovitj, poet, trubadur och översättare, tidigare ordförande för belarusiska PEN

När: 3 april, kl.18.30-20.30,

Var: Författarnas hus, Drottninggatan 88, Stockholm

Hur: Obligatorisk föransmälan senast den 1 april via e-post till: [ewa.ulander @forfattarforbundet.se](mailto:ewa.ulander@forfattarforbundet.se)

Torsdagen den 4 april

Belarus – lindring av förtrycket eller bara kosmetiska förändringar?

I Belarus har yttrandefrihet, mötesfrihet och föreningsfrihet länge varit satta på undantag. Rapporter om gripanden av fredliga demonstranter har mer eller mindre regelbundet strömmat in. Engagerade medborgare har nekats att bilda intresseorganisationer och dömts till eller hotats med fängelsestraff och böter när de ändå valt att fortsätta sitt engagemang.

Under 2018 kom delvis nya signaler från regimen. En repressiv lag som inskränkte föreningsfriheten avskaffades och regelverket för offentliga demonstrationer genomgick vad inrikesministern kallade en ”stenhård uppmjukning”.

Men vad fick det för konsekvenser i praktiken? Har det blivit lättare och mindre riskabelt att sprida regimkritiska åsikter i Belarus och verka för en demokratisk förändring? Fortsatta gripanden och avslag på ansökningar om demonstrationstillstånd ger en annan bild.

Vi reder ut begreppen med hjälp av belarusiska människorättsförsvarare som själva har direkt erfarenhet av repressionen.

Medverkande:

Valjantsin Stefanovitj, vice ordförande i Belarus främsta människorättsorganisation Vjasna
Alena Masljukova, människorättsförsvarare och drivande i kampanjen mot en pappersmassefabrik i staden Svetlahorsk, vars utsläpp fått omfattande negativa hälsoeffekter för lokalbefolkningen.

Språk: Ryska med tolkning till svenska

Samarrangemang med ABF Stockholm, OSSE-nätverket och Sällskapet för Studier av Ryssland, Central- och Östeuropa samt Centralasien

När: 4 april, kl 18.00 – 20.00

Var: ABF-huset, Sveavägen 41, Stockholm

Hur: Frivillig föransmälan senast den 1 april på: <https://simplesignup.se/event/149124>